

Kronika města Chomutova

1945

(dodatečný zápis)

<p>Počátek roku 1945</p>	<p>První měsíce roku 1945 a současně také poslední měsíce války se podle vzpomínek českých pamětníků, kteří zde pracovali v rámci tzv. totálního nasazení, v Chomutově projevoval zvýšeným počtem leteckých poplachů a občasnými explozemi leteckých bomb. Zatím se ale ještě nejednalo se o cílené bombardování města, ale o nouzové odhozy nepoužitých pum při návratu spojeneckých letadel na mateřská letiště.¹ Jednou také na chomutovské náměstí spadl a explodoval granát, vystřelený z protiletadlového děla kdesi u Mostu. Ojedinělé shozy bomb nepůsobily velké materiální škody; tlakové vlny po výbuchu ale rozbíjely okna v desítkách až stovkách domů.</p>
<p>Váleční zajatci a osoby na nucených pracích</p>	<p>Kromě Čechů pracovali ve zdejších továrnách (Mannesmannových válcovnách, Poldině huti, Heroldově slévárně a strojárně č.p. 702 v Pražské ulici, šroubárně firmy „Zuth a Winkler“ v Dolní ulici č.p. 602, a v dalších podnicích těžkého, lehkého a potravinářského průmyslu) váleční zajatci ze zemí západní i východní Evropy a další osoby odvečené z Polska a zemí bývalého Sovětského svazu na nucené práce, kteří měli nahradit Němce, odvedené na frontu.</p>

**Zajatecké,
pracovní a
ubytovací tábory**

Během války pro ně byly na území Chomutova zřízeny následující zajatecké, pracovní a ubytovací tábory²:

<i>místo</i>	<i>určení</i>
Plynárenská ulice	nuceně nasazení z Polska, Haliče a Ukrajiny
Pražská ulice (slévárna Herold, č.p. 702)	Ruští zajatci, totálně nasazení Češi
Dolní ulice šroubárna „Zuth a Winler“, č.p. 602)	Ukrajinci
Poldina huť	váleční zajatci (Francouzi, Angličané) osoby na nucených pracích (Češi, Rusové, Italové)
Trocnovská ulice	váleční zajatci (Angličané) osoby na nucených pracích (Rusové)
Mezi Kadaňskou, Alšovou a Klicperovou ulici	zajatecký tábor (Rusové)
Michanická ulice	zajatecký tábor (Rusové)
Zátiší	zajatecký tábor (Angličané)
nádraží	zajatecký tábor (Angličané)
Mýtná ulice, č.p. 2058	zajatecký tábor (Angličané, Rusové)
Restaurace „Kaštanka“, č.p. 1011	zajatecký tábor (Angličané, Francouzi, Rusové) totálně nasazení Češi

Kromě těchto stálých táborů vznikala a zanikala celá řada dočasných a přechodných ubikací pro válečné zajatce a totálně nasazené, jako např. v hostinci „Ruhlandshalle“ č.p. 571 v Blatenské ulici (od února do října 1943 pro 360 anglických válečných zajatců) nebo v bývalém hotelu „Adler“ č.p. 15-16 na rohu náměstí a Ruské ulice (v roce 1944 pro totálně nasazené Čechy).

<p>„Národní hosté“ a útěky totálně nasazených Čechů</p>	<p>V únoru a březnu 1945 se toto pestré společenství rozšířilo ještě o tzv. „národní hosty“ – německé rodiny, prchající před Rudou armádou z Východního Pruska (po válce připadlo Sovětskému Svazu a z jeho metropole Königsbergu se stal Kaliningrad) a ze Slezska (to tehdy tvořilo součást Německa a po válce jej získalo Polsko). Tito němečtí uprchlíci byli ubytováni v budovách škol v ulicích Na příkopech, 5. května, Husova a Kadaňská. Po těžkých náletech spojeneckých letadel na Berlín (3. února) a na Drážďany (v noci ze 13. na 14. února) dosáhl rozklad nacistického režimu takového stupně, že z Chomutova začali na území tzv. Protektorátu utíkat totálně nasazení Češi.</p>
<p>„Pochody a transporty smrti“ v Chomutově a Březně</p>	<p>Dramatickou se situace ve městě stala na počátku druhé poloviny dubna 1945. V úterý 17. dubna prošel chomutovskými ulicemi „pochod smrti“ – průvod asi dvou tisíc vězňů, evakuovaných z poboček koncentračního tábora Buchenwald. Vlákem dojeli do stanice Pohraniční u Hory Sv. Šebestiána, odkud pokračovali pěšky přes Křimov a Krásnou Lípu do Chomutova. Z Chomutova vedla další trasa pochodu smrti na Údlice, Postoloprty, Libochovice a Lovosice do Terezína. Při průchodu Chomutovem zemřelo vysílením nebo bylo zastřeleno okolo jednoho sta vězňů. (O několik dní dříve přijel vlak s dalším transportem z koncentračního tábora na nádraží v Březně u Chomutova, kde stál asi týden. Za tu dobu zde zahynulo dalších více než 280 vězňů.)</p>

**Nálet na
Chomutov**

Dva dny poté, ve čtvrtek 19. dubna, podnikla spojenecká letadla mezi čtvrtou a půl pátou ráno největší a nejrozsáhlejší nálet na Chomutov. Ve třech vlnách bombardovala z výšky asi 5 000 metrů chomutovský železniční uzel a Poldinu huť. Část pum zasáhla také Spořice, ležící v jejich blízkosti. Nálet byl bezpochyby součástí rozsáhlejší letecké ofenzivy, jež měla mimo jiné vyřadit z provozu trať Ústí nad Labem – Chomutov – Cheb (Ústí nad Labem bylo bombardováno ve dnech 17. – 19. dubna celkem třikrát) a znemožnit tak přesun posil a možnou protiofenzivu wehrmachtu v prostoru Chebu a Ašského výběžku, kam 18. dubna pronikly jednotky 358. pluku 90. pěší divize XII. sboru 3. americké armády generála G. S. Pattona.

Při náletu zahynulo v Chomutově přes 30 místních obyvatel a přesně nezjistitelný počet vězňů, válečných zajatců, totálně nasazených osob a německých uprchlíků. V okolí nádraží bylo poškozeno na 200 domů. Přimo na nádraží bylo zničeno přes dvacet lokomotiv, několik desítek vagónů a část budov. Nádraží se stalo zcela neprůjezdným. Vlaky od Prahy končily ve stanici Březno, vlaky směrem od Mostu jezdily pouze na zastávku v dnešní Blatenské ulici a vlaky z Karlových Varů většinou končily na nádraží v Prunéřově. V Poldině huti zničily bomby oddělení pro výrobu ventilů a poškodily tažírnu drátů s mořinou. Ve Spořicích bylo usmrceno asi 60 lidí a zničeno na 30 domů – část z nich v Potoční ulici v Nových Spořicích. Zmatku a nepřehledné situace po náletu využila k útěku z pracovního tábora u Poldiny huti asi stovka válečných zajatců a totálně nasazených.³

<p>Útěk nacistů, drancování a rabování</p>	<p>V pondělí a úterý 7. a 8. května začala postupně Chomutov opouštět německá armáda, část německého obyvatelstva a zkompromitované osoby nacistické vedení města a okresu, mezi nimi i starosta Eduard Fiedler (chomutovským starostou se stal 18. června 1938, poté co volby do městského zastupitelstva drtivě vyhrála „Sudetendeutsche Partei“ Konrada Henleina, kterou volilo přes 75 procent chomutovských voličů). Po městě se začali volně pohybovat váleční zajatci a lidé, nasazení na nucené práce. Došlo k vydrancování nádražního skladiště a obchodů. Pro nedostatek bezpečnostních složek a vojska pokračovaly rabování, plenění, drancování a krádeže až do třetího květnového decennia. Zúčastňovali se jej i někteří Němci, kteří se označili páskami Revolučních gard.</p> <p>Podle odhadů pamětníků mělo na počátku května 1945 žít v Chomutově na šedesát tisíc osob (před válkou v roce 1939 mělo město asi 33 475 obyvatel), z toho asi osmdesát Čechů, kteří zde zůstali po říjnu 1938. Přesnější bude ale asi údaj představitele okresní politické zprávy dr. Miroslava Rödlina, hovořící o 40 000 obyvatelích ⁴</p>
<p>Průjezd Rudé armády</p>	<p>V podvečerních hodinách 8. května projely městem první jednotky Rudé armády. Měly jimi být 10. gardový střelecký pluk Bohdana Chmelnického pod velením pplk. I.S. Govorova a 4. gardový střelecký Oderský pluk pod velením pplk. I.V. Bojka. Rudá armáda obsadila Chomutov 9. května a vojenským velitelem města se stal major Nosov.</p>

<p>Založení „Čsl. národního výboru“</p>	<p>V noci na 9. května se sešlo patnáct Čechů u Kamencového jezera a rozhodli se založit „Československý národní výbor“. Jeho ustanovující schůze se konala ve středu 9. května v dopoledních hodinách za přítomnosti 12. osob. Výbor byl zvolen v následujícím složení:</p> <table border="1" data-bbox="641 501 1332 987"> <tr> <td>předseda:</td> <td>Josef Černý</td> </tr> <tr> <td>místopředseda:</td> <td>Viktor Deil</td> </tr> <tr> <td>jednatel:</td> <td>Josef Davídek</td> </tr> <tr> <td>členové výboru:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>František Krabec</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Emil Jung</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Vojtěch Kolátor</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Bohumil Davídek</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Antonín Bártík</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Karel Látal</td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>Oldřich Skolil</td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>Ervín Kovář</td> </tr> <tr> <td>9.</td> <td>Vítězslav Křikava</td> </tr> </table>	předseda:	Josef Černý	místopředseda:	Viktor Deil	jednatel:	Josef Davídek	členové výboru:		1.	František Krabec	2.	Emil Jung	3.	Vojtěch Kolátor	4.	Bohumil Davídek	5.	Antonín Bártík	6.	Karel Látal	7.	Oldřich Skolil	8.	Ervín Kovář	9.	Vítězslav Křikava
předseda:	Josef Černý																										
místopředseda:	Viktor Deil																										
jednatel:	Josef Davídek																										
členové výboru:																											
1.	František Krabec																										
2.	Emil Jung																										
3.	Vojtěch Kolátor																										
4.	Bohumil Davídek																										
5.	Antonín Bártík																										
6.	Karel Látal																										
7.	Oldřich Skolil																										
8.	Ervín Kovář																										
9.	Vítězslav Křikava																										
<p>Situace v Chomutově ve dnech 9. – 13. května</p>	<p>Ve dnech 9. – 13. května zajistili členové výboru obsazení budovy okersního úřadu, okresního soudu, nemocenské pokladny (č.p. 427 v Partyzánské ulici) a finančního úřadu (č.p. 663 v ulici Na příkopech), zajistil ostrahu Mannesmannových válcoven a Poldiny huti, některých skladišť a pro svou potřebu zabavil několik aut. „<i>Mezi německým obecnstvem panuje velmi chmurná a úzkostlivá nálada. Zjištěno mnoho sebevražd, které se opakují a je jich ještě více k očekávání.</i>“⁵</p>																										
<p>Situace v Chomutově ve dnech 13. – 14. května</p>	<p>V neděli 13. května byly zahájeny práce na zprůjezdění nádraží. Na odklizení trosk pracovalo zpočátku přes 800, později až 2000 Němců. O dva dny později již byly opraveny dvě koleje a navázáno telefonní a dálkopisné spojení s Prahou a Chebem. Do města přijela průzkumná hlídka z posádky československého vojska v Rakovníku a o den později se zde objevila asi třiceti- až padesátičlenná skupina ozbrojených "partyzánů" z Lounska (byly mezi nimi i osoby, trestně stíhané před rokem 1938 za různé delikty).</p>																										

<p style="text-align: center;">Ustanovení "Revolučního národního výboru v Chomutově"</p>	<p>V úterý 15. května byl „Československý národní výbor“, zvolený před šesti dny, zrušen a moc převzal "Revoluční národní výbor v Chomutově" v čele s předsedou Emilem Jungem. Měl 33 členů, mezi nimi i jedenáct německých komunistů v čele s Josefem Meinlem, a vyhlášky, které vydával, byly dvoujazyčné – česko-německé.</p> <table border="1" data-bbox="571 629 1401 1303"> <tr> <td>Emil Jung (předseda)</td> <td>Antonín Krátký (místopředseda)</td> </tr> <tr> <td>Karel Látal</td> <td>Josef Černý</td> </tr> <tr> <td>Ullrich Skolil</td> <td>František Bušek</td> </tr> <tr> <td>Antonín Fousek (Louny)</td> <td>Eliška Daňhelková</td> </tr> <tr> <td>Bohumil Davídek</td> <td>Jaroslav Černý</td> </tr> <tr> <td>Ervín Kovář</td> <td>Miroslav Dvořáček</td> </tr> <tr> <td>Vítězslav Křikava</td> <td>Emil Polášek</td> </tr> <tr> <td>Josef Zika</td> <td>Alfons Kotouz (Louny)</td> </tr> <tr> <td>Alžběta Nevařilová</td> <td>Sýkora</td> </tr> <tr> <td>Václav Škubal</td> <td>Jarka Tykal (Louny)</td> </tr> <tr> <td>František Krabec</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Němečtí komunisté</td> </tr> <tr> <td>Josef Meinl</td> <td>František Mezer</td> </tr> <tr> <td>Wenzl Egner</td> <td>Josefine Krehan</td> </tr> <tr> <td>Ernst Graf</td> <td>Karl Solotov</td> </tr> <tr> <td>Josef Jonáš</td> <td>Alois Franz</td> </tr> <tr> <td>František Plauschka</td> <td>Rudolf Kreuzberger</td> </tr> <tr> <td>Antonín Weinert</td> <td></td> </tr> </table>	Emil Jung (předseda)	Antonín Krátký (místopředseda)	Karel Látal	Josef Černý	Ullrich Skolil	František Bušek	Antonín Fousek (Louny)	Eliška Daňhelková	Bohumil Davídek	Jaroslav Černý	Ervín Kovář	Miroslav Dvořáček	Vítězslav Křikava	Emil Polášek	Josef Zika	Alfons Kotouz (Louny)	Alžběta Nevařilová	Sýkora	Václav Škubal	Jarka Tykal (Louny)	František Krabec		Němečtí komunisté		Josef Meinl	František Mezer	Wenzl Egner	Josefine Krehan	Ernst Graf	Karl Solotov	Josef Jonáš	Alois Franz	František Plauschka	Rudolf Kreuzberger	Antonín Weinert	
	Emil Jung (předseda)	Antonín Krátký (místopředseda)																																			
Karel Látal	Josef Černý																																				
Ullrich Skolil	František Bušek																																				
Antonín Fousek (Louny)	Eliška Daňhelková																																				
Bohumil Davídek	Jaroslav Černý																																				
Ervín Kovář	Miroslav Dvořáček																																				
Vítězslav Křikava	Emil Polášek																																				
Josef Zika	Alfons Kotouz (Louny)																																				
Alžběta Nevařilová	Sýkora																																				
Václav Škubal	Jarka Tykal (Louny)																																				
František Krabec																																					
Němečtí komunisté																																					
Josef Meinl	František Mezer																																				
Wenzl Egner	Josefine Krehan																																				
Ernst Graf	Karl Solotov																																				
Josef Jonáš	Alois Franz																																				
František Plauschka	Rudolf Kreuzberger																																				
Antonín Weinert																																					
<p style="text-align: center;">Asistenční oddíl z Prahy</p>	<p>Odpoledne 15. května dorazila do Chomutova první československá vojenská jednotka - 35 mužů asistenčního oddílu, vyčleněného z 1. československého armádního sboru v Praze pod vedením nadporučíka Ditricha. Zjistili, že pořádkovou službu ve městě zajišťuje asi 150 členů Revoluční gardy, z nichž více než dvě třetiny tvořili místní Němci. Vojáci z asistenčního oddílu tento a následující den zajistili ve městě Masarykova a Štefánikova kasárna, odzbrojili německé příslušníky Revoluční gardy i další Němce a vyhlásili zákaz vycházení po osmé hodině večerní. Do Prahy se tento asistenční oddíl vrátil 18. května.</p>																																				

<p>Situace v Chomutově ve dnech 16. – 17. května</p>	<p>Ve čtvrtek 17. května se konala další schůze "Revolučního národního výboru v Chomutově". Ze zápisu vyplývá, že jeho členové Josef Černý, Karel Látal a Josef Zika navštívili – patrně předešlý den a vozidly vojenského asistenčního oddílu – Prahu, kde jednali s úředníky zemského úřadu, vojenského velitelství a ministerstva vnitra. Na schůzi padlo rozhodnutí o tom, že „říšští Němci“ (tj. obyvatelé Německa, kteří se do Chomutova dostali po říjnu 1938) musí do dvou dnů opustit město. Na schůzi zazněly výtky na adresu velitelů Rudé armády, kteří se na chomutovské Čechy dívají jako na „Poločechy“ a zpochybňují jejich kompetence při správě města; a obavy z chomutovských Němců, kteří by při volbách chtěli do národního výboru prosadit „svoje lidi“. Josef Zika konstatoval, že „<i>Němci vlastně mají práva teď jako židé</i>“ (tj. Židé za nacistického režimu). Policejní prohlídky a pátrání po ukrytých zbraních, potravinách a cennostech zatím nebylo možné provádět, protože bezpečnostní aparát "Revolučního národní výboru" byl plně zaměstnán strážní službou.</p>
<p>Příjezd stálé vojenské posádky a představitele státní správy</p>	<p>Téhož dne odpoledne přijel do Chomutova z Rakovníka obrněný vlak "Železo", který přivezl stotřicetičlennou rotu československého vojska a 14 četníků. Vlakem přijel i dr. Miroslav Rödling, který se stal prozatímním vedoucím okresního orgánu státní správy (okresní správní komise). Jeho příjezd a pověření pro tento úkol bylo delegací "Revolučního národního výboru" oznámeno při jejich návštěvě pražských úřadů.</p>
<p>Zahájení repatriace zajatců a osob, zavlčených na nucené práce</p>	<p>V pátek 18. května započala postupná repatriace několika tisíců válečných zajatců a nuceně nasazených osob, která probíhala v následujících týdnech až do přelomu června a července. Angličtí a francouzští zajatci opustili Chomutov v koloně nákladních aut, směřujících do Karlových Varů. Zavlčení občané Itálie, Španělska a balkánských zemí (celkem 1 325 osob) odjeli zvláštním vlakem, stejně jako nuceně nasazení Poláci (1 600 lidí). Rudá armáda si zorganizovala odsun sovětských válečných zajatců sama a při jejich evidování prověřovala, jakým způsobem se dostali do německého zajetí.</p>

<p>Národnostní očista "Revolučního národního výboru"</p>	<p>V sobotu 19. května v půl desáté dopoledne byla z podnětu vedoucího okresního úřadu dr. Miroslava Rödlinga zahájena schůze národního výboru. „<i>Při projednávání některých otázek mluvil předseda komunistické strany německy a později žádal, aby vyhlášky, které doposud byly oboujazyčné, byly i nadále uveřejňovány též i v jazyce německém a ne jak nařídil okresní hejtmán (tj. dr. Miroslav Rödling) pouze české. Prohlásil přímo, že by mohly být německým obyvatelstvem nerespektovány a dále žádal, aby důležitá jednání byla tlumočena v jazyce německém. Po různých námitkách členů RNV (tj. Revolučního národního výboru) poukazoval předseda německé komunistické strany na poměry bývalé první republiky, kdy jim bylo možno jednat i v jazyce německém. Okresní hejtmán na to prohlásil, že v národním výboru nemohou být Němci. Po té vyzval předseda Revolučního národního výboru všechny Němce, aby opustili schůzi.</i>“⁶</p> <p>"Revoluční národní výbor" zůstal zatím ve stejném personálním složení, ale bez německých komunistů a „partyzánů“ Antonína Fouska, Alfonse Kotouze a Antonína Krátkého, kteří byli – stejně jako ostatní členové skupiny lounských „partyzánů“ následující den zatčeni a odesláni na posádkové velitelství v Lounech. U zbývajících českých členů výboru bylo ještě týž den provedeno protokolární přezkoumání jejich národnosti a činnosti za války.</p>
<p>Odstranění mrtvol</p>	<p>Do neděle 20. května byly z chomutovských ulic a silnic v okolí města odklizeny všechny mrtvoly. Na infekčním oddělení nemocnice bylo hospitalizováno asi 60 osob s tyfem a úplavicí. Téhož dne dosahoval počet Čechů v Chomutově asi dvou set civilních obyvatel (z toho asi 10 dětí), 350 vojáků československé armády a čtrnácti četníků.</p>

<p>Ustavení místní správní komise (MSK)</p>	<p>21. května rozpustili okresní hejtman dr. Miroslav Rödling a zmocněnec generála Fišery, oblastního vojenského velitele v Kladně, nadporučík Miloslav Nuc, „Revoluční národní výbor“ a ustavili místní správní komisi (MSK) v následujícím složení:</p> <table border="1" data-bbox="587 465 1385 728"> <tr> <td>předseda MSK:</td> <td>Miloslav Nuc</td> </tr> <tr> <td>1. místopředseda MSK:</td> <td>Emil Jung</td> </tr> <tr> <td>2. místopředseda MSK:</td> <td>Josef Černý</td> </tr> <tr> <td>jednatel MSK:</td> <td>Miroslav Dvořáček</td> </tr> <tr> <td>členové:</td> <td>Josef Zika</td> </tr> <tr> <td></td> <td>František Krabec</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Bohumil Davídek</td> </tr> </table> <p>Úředně jmenovaná MSK byla pověřena správou Chomutova až do doby, než bude zvolen městský národní výbor.</p>	předseda MSK:	Miloslav Nuc	1. místopředseda MSK:	Emil Jung	2. místopředseda MSK:	Josef Černý	jednatel MSK:	Miroslav Dvořáček	členové:	Josef Zika		František Krabec		Bohumil Davídek						
předseda MSK:	Miloslav Nuc																				
1. místopředseda MSK:	Emil Jung																				
2. místopředseda MSK:	Josef Černý																				
jednatel MSK:	Miroslav Dvořáček																				
členové:	Josef Zika																				
	František Krabec																				
	Bohumil Davídek																				
<p>Stav škol</p>	<p>25. května převzal zástupce MSK, učitel Emanuel Kalivoda, německé mateřské, obecné a měšťanské školy. Počet mateřských škol se ve srovnání s předválečným obdobím zvýšil – v důsledku nasazení žen do válečné výroby vznikly některé provizorní mateřské školy a dětské útulky. Výsledek Kalivodovy situační zprávy,⁷ do které nezahrnul českou obecnou a měšťanskou školu na náměstí T.G. Masaryka, školy, provozované kongregací sester sv. Kříže v Palackého a Školní ulici, ani školy pokračovací (učňovské) a střední, podávají následující tabulky:</p> <table border="1" data-bbox="504 1503 1469 1982"> <thead> <tr> <th colspan="2">Dětské útulky</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Grégrova, č.p. 710</td> <td>Zařízení odneseno</td> </tr> <tr> <td>Dr. Farského</td> <td>Zařízení odneseno</td> </tr> <tr> <th colspan="2">Mateřské školy</th> </tr> <tr> <td>Grégrova, č.p. 710</td> <td>Inventář a zařízení v pořádku</td> </tr> <tr> <td>Nádražní? (Horní Ves), č.o. 21</td> <td>Inventář v pořádku, zařízení předáno do tábora pro uprchlíky</td> </tr> <tr> <td>Kadaňská, č.o. 84</td> <td>Část zařízení zničena při náletu</td> </tr> <tr> <td>Husova, č.p. 2079</td> <td>Zařízení poškozeno uprchlíky a vojskem</td> </tr> <tr> <td>Palackého, č.p. 252</td> <td>Inventář a zařízení v pořádku</td> </tr> <tr> <td>Jiráskova, č.p. 2999</td> <td>Německá tělocvična, obsazena vojskem</td> </tr> </tbody> </table>	Dětské útulky		Grégrova, č.p. 710	Zařízení odneseno	Dr. Farského	Zařízení odneseno	Mateřské školy		Grégrova, č.p. 710	Inventář a zařízení v pořádku	Nádražní? (Horní Ves), č.o. 21	Inventář v pořádku, zařízení předáno do tábora pro uprchlíky	Kadaňská, č.o. 84	Část zařízení zničena při náletu	Husova, č.p. 2079	Zařízení poškozeno uprchlíky a vojskem	Palackého, č.p. 252	Inventář a zařízení v pořádku	Jiráskova, č.p. 2999	Německá tělocvična, obsazena vojskem
Dětské útulky																					
Grégrova, č.p. 710	Zařízení odneseno																				
Dr. Farského	Zařízení odneseno																				
Mateřské školy																					
Grégrova, č.p. 710	Inventář a zařízení v pořádku																				
Nádražní? (Horní Ves), č.o. 21	Inventář v pořádku, zařízení předáno do tábora pro uprchlíky																				
Kadaňská, č.o. 84	Část zařízení zničena při náletu																				
Husova, č.p. 2079	Zařízení poškozeno uprchlíky a vojskem																				
Palackého, č.p. 252	Inventář a zařízení v pořádku																				
Jiráskova, č.p. 2999	Německá tělocvična, obsazena vojskem																				

Stav škol	Obecné školy	
	Arbesova	1. chlapecká obecná škola Budova nepoškozená, v jedné z místností byla soukromá hudební škola, po níž zde zůstaly čtyři klavíry, další dva klavíry byly odcizeny.
	5. května, č.p. 641-642	2. chlapecká obecná škola Budova nepoškozená, třídy uklizené, je možné ihned zahájit výuku. Rádioový přijímač byl odcizen vojáky.
	5. května, č.p. 641-642	3. chlapecká obecná škola Sloužila pro ubytování uprchlíků, třídy vyklizeny, v místnostech nepořádek, mnoho věcí se ztratilo.
	5. května, č.p. 641-642	Pomocná škola Kancelář i učebny jsou napěchované slámou a nepřístupné, školní nábytek a skříně s četnými vycpaninami zachovány.
	Na příkopěch, č.p. 895	1. dívčí obecná škola Obsazena uprchlíky a nepřístupná. Podle sdělení školníka je nábytek dochován.
	Pražská, č.p. 673	2. dívčí obecná škola Celkem dobrý stav, je možné ihned zahájit výuku.
	Kadaňská, č.p. 2334	1. obecná smíšená škola Vážné poškození střechy náletem, do budovy zatéká, polovina oken rozbitá, sbírky v kabinetech zničeny, třídy a kabinety přeplněny lehátky, rozbitými věcmi a špínou.
	Husova, č.p. 2079	2. obecná smíšená škola Značně znečištěná po uprchlících, ve třídách postele, lehátka a sláma
	Měšťanské školy	Měšťanské školy
Husovo náměstí, č.p. 104		1. chlapecká měšťanská škola Výuka zde probíhala až do konce války a škola je v nejlepším pořádku.
Na příkopěch, č.p. 895		1. dívčí měšťanská škola Obsazena uprchlíky, znečištěná a nepřístupná.
Kadaňská, č.p. 2334		1. měšťanská smíšená škola Škola demolována, zařízení poškozeno, pomůcky zničeny

<p>Přehlídka Rudé armády</p>	<p>V neděli 27. května se na náměstí 1. máje konala slavnostní přehlídka části 172. pavlogradské střelecké divize 13. armády.</p>
<p>Označení Němců a jimi obývaných domů</p>	<p>V pondělí 28. května vydala chomutovská MSK nařízení, že všichni Němci musí nosit na levém rukávu viditelnou bílou pásku. 30. května vydala stejný pokyn okresní správní komise (OSK), vzniklá z okresního úřadu, v jehož čele stál od 17. května dr. Miroslav Rödling. Podle jejího nařízení bylo navíc trestné používání československé trikolory Němci a označování domů, v nichž bydleli, československými a rudými vlajkami – tyto domy měly být nadále označeny bílými prapory. Ženy české národnosti, provdané za Němce, které „<i>jako Češky se řádně po dobu okupace chovaly</i>“ byly později od nošení bílých pásek osvobozeny, dokud se nerozhodne o případném znovuudělení československé státní příslušnosti.</p>
<p>České názvy ulic a první český plán Chomutova</p>	<p>Ve čtvrtek 31. května odsouhlasila MSK nové české názvy chomutovských ulic, které bylo urychleně v následujících týdnech realizováno, takže už v červnu mohla být vytištěna první plám města Chomutova s česky označenými ulicemi. (Ještě předtím, 28. května, rozhodla MSK, že orientační tabulky ulic budou pořízeny pouze v českém – a nikoli také v ruském jazyce.)</p>

**Situace
v Chomutově na
přelomu května
a června**

Na přelomu května a června se zvýšil početní stav československé armády v Chomutově, dislokované v obou předválečných kasárnách na náměstí 1. máje a ve Zborovské ulici. Současně s tím se také začalo rozsáhlé zatýkání a internování osob německé národnosti.

Podle rozkazu chomutovského posádkového velitelství z 29. května měli být zatčeni všichni příslušníci SS a členové NSDAP na okrese a prozatímně, než bude zřízen „koncentrační tábor“ (tj. internační středisko) měli být uvězněni ve věznici budovy okresního soudu. V této věznici mělo být uvězněno o deset rukojmí, vybraných „z řad předních chomutovských (německých) *občanů*“. V době od 21.00 do 6.00 hod. byl vyhlášen zákaz vycházení.

Tyto osoby a další Němci, podezřelí z trestných činů proti československého státu v září 1938 nebo proti českému obyvatelstvu, válečným zajatcům a nuceně nasazeným v době války, byli kromě soudní věznice soustřeďováni především v policejní věznici v bývalém hotelu Weimar č.p. 1054 na Benešově náměstí.

Internační středisko vzniklo patrně v prvních červnových dnech v bývalé sklárně č.p. 1334-1339 v ulici Na Moráni. Další německé osoby, vystěhované z bytů, přidělovaných nově příchozím Čechům, byly vystěhovány do bývalých vojenských baráků wehrmachtu pod Zátíším. 20. června MSK konstatovala, že bytový referát eviduje přes 600 žádostí o byty a volných bytů k dispozici je pouze 200.

<p>Věznice a internační střediska pro Němce</p>	<p>Policejní věznice a internační střediska pro Němce, spravované československým vojskem a bezpečnostními složkami byly v letech 1945-1946 nejen nutným a nezbytným prostředkem pro zajištění bezpečí a zjednání spravedlnosti, ale také místy neodůvodněné persekuce, násilí a vražd.⁸ Tyto tragické události se nevyhnuly ani Chomutovu. Podle publikovaných vzpomínek německých pamětníků bylo v noci na 7. 6. v internačním středisku zastřeleno 67 až 78 Němců.⁹</p>
<p>Čistka mezi německými obyvateli Chomutova a pokus o odsun Němců</p>	<p>Počátkem června se okresní a místní správní komise a chomutovská vojenská posádka pokusily přesunout většinu německé mužské populace z Chomutova do Německa. V sobotu 9. června byla v chomutovských ulicích vyvěšena následující vyhláška:</p> <p style="text-align: center;"><i>Nařízení</i></p> <p><i>Dnes, tj. 9. června 1945 nastoupí všechny osoby německé národnosti mužského pohlaví ve stáří 13-65 let nejpozději do 10. hod. na bývalé hřiště DFK Chomutov u parku. Ženy, děti a starci nesmí opouštět své byty.</i></p> <p><i>Každý smí si s sebou vzít nejnnutnější jídlo na 3 dny mimo tuků a masa, záložní prádlo a osobní průkazy opatřené podobenkami.</i></p> <p><i>Od tohoto nástupu jsou osvobozeni nemocní v lékařském ošetřování v okresní nemocnici a lékařský a ošetřovatelský personál této nemocnice.</i></p> <p><i>Od dnešního dne je zakázáno pro veškeré osoby německé národnosti opouštět město Chomutov bez řádné povolení místní správní komise.</i></p> <p><i>Neuposlechnutí tohoto nařízení jakož i rabování v opuštěných bytech bude trestáno smrtí.</i></p> <p><i>Osoby československé a jiné národnosti než německé mužského pohlaví nastoupí vtutéž dobu na Masarykově náměstí pouze s osobními průkazy.</i></p> <p><i>Předseda místní správní komise</i> <i>Miloslav Nuc</i></p> <p><i>Předseda okresní správní komise</i> <i>Karel Buriánek</i></p> <p><i>Posádkový velitel</i> <i>Št.kpt. Karel Prášil</i></p>

<p>Internace Němců v Záluží</p>	<p>Na stadión se dostavilo pět až osm tisíc Němců. Po kontrole, zda někdo ze shromážděných nebyl členem organizace SS, se po poledni vydal průvod německých mužů, střežených vojskem, přes Jirkov, Kundratice, Dřínov, Jezeří a Novou Ves v Horách na saské hranice, kam dorazil večer.</p> <p>Podle údajů, publikovaných německými pamětníky, bylo na stadiónu veřejně ubito 15 až 20 mužů, převážně příslušníků SS; a při pochodu k hranicím bylo zastřeleno několik desítek dalších osob.</p> <p>Vojákům chomutovské posádky se ani po dvoudenním vyjednávání nepodařilo přesvědčit hraniční hlídky Rudé armády, aby chomutovské Němce, přivedené bez předchozí domluvy a souhlasu nadřízených orgánů, pustily do Saska a převzaly za ně odpovědnost, byla 11. června celá skupina těchto Němců odvedena do Záluží u Mostu. Tam byli dočasně internováni v ubikacích bývalých zajateckých a pracovních táborů a nasazeni na práce ve zdejších chemických závodů.</p> <p>Čistka „ochromila skoro úplně provoz a teprve na zákrok Okresní správní komise po uvolnění většího počtu Němců, kteří již pracovali ve Stalinových závodech v Záluží se provoz zase rozejel“. ¹⁰ Poslední Němci byli ze Záluží propouštěni až v létě 1946.</p>
<p>Vznik místních organizací českých politických stran</p>	<p>V pondělí 11. června MSK na svém zasedání konstatovala, že „čistka mezi Němci, provedená v Chomutově dne 9. června, byla provedena vojenskou posádkou bez účasti místní správní komise, která byla postavena před hotovou věc, a nebylo možno v krátké době, když o tom byla zpravena, učiniti všechna nutná opatření.“ a pro nedostatek lékařů ve městě si z „koncentračního tábora“ (tj. z internačního střediska) vyžádala uvolnění tří německých lékařů. Vzala rovněž na vědomí ustanovení tří politických stran: komunistické (k ní došlo 2. června a předseda Josef Rambousek), sociálně demokratické (předseda Václav Salač) a národně socialistické (předseda Jaroslav Pospíšil) a odmítla rozhodnout o oznámení komunistické strany, která si pro svou činnost zabrala tělocvičny bývalých henleinovských turnerských spolků č.p. 1999 a 2999 v Mánesově a Jiráskově ulici a odkázala je na okresní správní komisi.</p>

<p>Reorganizace MSK</p>	<p>Na základě dohod mezi těmito třemi politickými stranami byla v pátek 15. června byla zvolena nová místní správní komise, v níž měla každá z politických stran dva zástupce:</p> <table border="1" data-bbox="611 557 1362 784"> <tr> <td>předseda</td> <td>Emanuel Kalivoda (soc. dem.)</td> </tr> <tr> <td>1. místopředseda</td> <td>Josef Rambousek (KSČ)</td> </tr> <tr> <td>2. místopředseda</td> <td>Rudolf Parkán (soc. dem.)</td> </tr> <tr> <td>členové</td> <td>Karel Fuka</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Jan Cuřín (soc. dem.)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Daniel Engl (KSČ)</td> </tr> </table>	předseda	Emanuel Kalivoda (soc. dem.)	1. místopředseda	Josef Rambousek (KSČ)	2. místopředseda	Rudolf Parkán (soc. dem.)	členové	Karel Fuka		Jan Cuřín (soc. dem.)		Daniel Engl (KSČ)
předseda	Emanuel Kalivoda (soc. dem.)												
1. místopředseda	Josef Rambousek (KSČ)												
2. místopředseda	Rudolf Parkán (soc. dem.)												
členové	Karel Fuka												
	Jan Cuřín (soc. dem.)												
	Daniel Engl (KSČ)												
<p>Utváření městského úřadu</p> <p>Skladiště věcí, zkonfiskovaných Němcům</p>	<p>26. června přijala MSK asi třicet nových zaměstnanců městského úřadu a celkový počet pracovních sil pro městské úřady a podniky (plynárnu, elektrárnu, vodárnu, zahradnictví, lesní úřad, zemědělský dvůr „Anna“ a technické služby) vyčíslila na 104 osoby. Vedoucím úřadu MSK se s platností od 21. května JUDr. Karel Josek. Dále rozhodla o zřízení skladiště nábytku, zkonfiskovaného Němcům v budově pivovaru č.p. 1088, který bude přidělován českým zájemcům nebo převeden jako rekvizity do městského divadla.</p>												
<p>Další internační středisko</p>	<p>Tato skladiště později vznikala i na jiných místech (např. sklad šatstva, textilií, ložního prádla a peřin ve škola na Husově náměstí). Plnila se předměty po odsunutých Němcích. Tento odsun organizovali evakuační důstojníci a vojáci chomutovské posádky. V souvislosti s těmito odsuny byl pro další internační středisko a pracovní tábor pro Němce využit bývalý zajatecký tábor mezi ulicemi Alšova, Fibichova a Na průhoně ulic (u překladiště uhlí z úzkokolejné dráhy z dolu „Rafael“ v Kralupech u Chomutova na železniční vlečku).</p>												

Vlaky s odsunovaným německým obyvatelstvem začaly být vypravovány z Chomutova po horské dráze přes Křimov, Horu Sv. Šebestiána a hraniční přechod Pohraniční-Reitzenhain od pondělí 2. července. Jejich cílová stanice byla patrně vždy stejná – Marienberg v sovětské okupační zóně. Do počátku září bylo v celkem 15 transportech odsunuto přes patnáct tisíc Němců z Chomutova a dalších vesnic v jeho okolí. Data jednotlivých transportů a počty odsunutých Němců byly následující¹¹:

<i>číslo transportu</i>	<i>datum</i>	<i>počet odsunutých</i>
I.	2. července	487
II.	6. července	900
III.	10. července	891
IV.	13. července	850
V.	19. července	1010
VI.	24. července	954
VII.	1. srpna	964
VIII.	4. srpna	1178
IX.	8. srpna	752
X.	11. srpna	1004
XI.	18. srpna	1393
XII.	29. srpna	1652
XIII.	31. srpna	1051
XIV.	5. září	807
XV.	8. září	1248

Není ovšem zcela jisté, zda tato tabulka zachycuje skutečně všechny transporty s odsunovanými Němci, které v létě a na podzim roku 1945 z Chomutova odjely.

Odsun Němců z Chomutova

Lidová strana

Ve středu 4. července byli ke spolupráci s MSK přizváni dva zástupci lidové strany.

<p>Přidělování budov politickým stranám</p> <p>Personální obsazení muzea a archivu</p>	<p>V pondělí 16. července rozhodla MSK o přidělení hotelu „Mertin“, č.p. 708 sociálně demokratické straně, tělocvičny č.p. 2999 v Jiráskově ulici, národní správy nad budovou banky č.p. 136 a bývalé tiskárny bratří Butterů (č.p. 121 na Žižkově náměstí) komunistické straně; vzala na vědomí, že pro úřadovny Sboru národní bezpečnosti byla přidělena budova naproti okresnímu úřadu (č.p. 1480 ve Školní ulici) a přijala do městských služeb jako „uměleckého poradce“ akademického malíře Aloise Kloudu. Ten byl 4. září jmenován prozatímní ředitelem městského muzea (a současně byl tohoto dne z městských služeb propuštěn „bývalý německý profesor“ (předválečný městský archivář a vedoucí muzea dr. Rudolf Wenisch, kterého MSK 25. července na základě přípisu Zemského národního výboru v Praze ponechala v městských službách).</p>
<p>Školní nábytek do Loun</p> <p>Bytová situace</p>	<p>Ve středu 25. července rozhodla MSK o přidělení nábytku ze školy na Husově náměstí městskému národnímu výboru v Lounech, protože zařízení lounských škol bylo zničeno. Počet žádostí o byt stoupl ze 600 (dne 20. června) na 2 500. Volných bytů bylo k dispozici 1 150, z nichž ale již 750 bytů bylo řádně přiděleno.</p>
<p>Ubytování vojska</p> <p>Pronájem divadla</p>	<p>V pondělí 6. srpna reagovala MSK na žádost vojenské posádky o poskytnutí prostoru pro ubytování dvou tisíc nových vojenských povolanců. Rozhodla se pro tento účel armádě nabídnout školy č.p. 104 na Husově náměstí a č.p. 673 v Pražské ulici, staré gymnasium (bývalý jezuitský seminář č.p. 86) a komplex kongregace milosrdných sester sv. Kříže v Palackého ulici č.p. 238-239). Dále odsouhlasila pronájem městského divadla Ústřední radě odborů a Svazu přátel Sovětského svazu (její organizace v Chomutově byla založena 23. června z iniciativy Komunistické strany Československa).</p>
<p>Počet internovaných Němců</p>	<p>Podle hlášení okresního velitelství Sboru národní bezpečnosti z 13. srpna 1945 bylo na území okresu Chomutov zajištěno a internováno celkem 8 834 Němců, z toho 1 330 dětí mladších 14 let. (Děti byly v internačních táborech spolu se svými rodinami a na přání rodičů.)</p>

<p>Městské lesy</p> <p>Zvýšení počtu městských úředníků</p>	<p>Ve čtvrtek 16. srpna odsouhlasila MSK, že bude usilovat o nákup asi 1 200 hektarů lesů, zkonfiskovaných sedlákům a dalším majitelům z řad německého obyvatelstva, které nyní patřily státu a vhodným způsobem doplňovaly nebo arondovaly chomutovské městské lesy. Současně odmítla výzvu pražského arcibiskupství, aby mu byly vráceny církevní lesy, které koupilo město Chomutov, protože tento prodej nebyl uskutečněn pod tlakem okupačního režimu, ale ještě dávno předtím, když si Chomutov zařizoval přehradu pro zásobování pitnou vodou. Do městských služeb bylo hromadně přijato dalších čtyřiaadvacet zaměstnanců.</p>
<p>Začátek školního roku</p> <p>Další zvýšení počtu městských úředníků</p>	<p>V úterý 4. září vzala MSK na vědomí zprávu o otevření obchodní akademie a dalších škol v Chomutově (výnosem ministerstva školství a národní osvěty z 25. srpna bylo s platností od 1. září ve městě zřízeno státní reálné gymnasium; výuka na průmyslové škola začal 26. září; a činnost zahájily i obchodní akademie a městská hudební škola). Dále MSK rozhloda o přijetí dalších 25 zaměstnanců.</p>
<p>Návštěva vládní delegace</p>	<p>V neděli 9. září navštívila Chomutov při cestě na národní manifestaci na Červeném Hrádku vládní delegace v čele s předsedou vlády Zdeňkem Fierlingerem, místopředsedou vlády Klementem Gottwaldem a ministrem národní obrany Ludvíkem Svobodou.</p>
<p>Založení obce baráčníků</p>	<p>V neděli 16. září byla na ustavující schůzi v malém sále městského divadla založena „Vlastenecko-dobročinná sdružená obec baráčníků se sídlem v Chomutově“.</p>
<p>Exhumace obětí „pochodu smrti“</p>	<p>V úterý až čtvrtek 18. – 20. září byla provedena exhumace hromadných hrobů obětí, zavražděných při pochodu smrti a ve vlakovém transportu v dubnu 1945. V Chomutově bylo nalezeno 111 a v Březně u Chomutova 286 těl obětí.</p>

<p>Nákupní doba a hodinová mzda pro Němce</p>	<p>Ve středu 26. září zavedla MSK nákupní dobu pro německé obyvatelstvo. Němci mohli navštěvovat obchody pouze mezi desátou a dvanáctou hodinou dopoledne a pátou a šestou hodinou odpoledne a museli v nich mluvit česky. 26. října změnila okresní správní komise tuto nákupní dobu na 11.00-12.00 hod. a 16.00-18.00 hod. Od sedmé hodiny večerní platil pro Němce zákaz vycházení.</p> <p>18. října stanovila MSK mzdu pro zaměstnance německé národnosti ve výši 5 Kčs na hodinu – bez ohledu na pracovní kvalifikaci a zařazení jednotlivých osob.</p>																								
<p>Nesouhlas se zimním pobytem ruské posádky</p> <p>Složení OSK v září</p> <p>Změna předsedy OSK</p>	<p>26. září odmítla OSK žádost velitele ruské vojenské posádky o souhlas s přezimováním této posádky v Chomutově, protože „<i>v případě, že bychom umístili v městě značnější posádku, znamenalo by to, že by výměna německého elementu za český byla ztížena, že by to brzdilo přísun českého obyvatelstva do všech průmyslových odvětví.</i>“</p> <p>OSK měla následujících dvanáct členů:</p> <table border="1" data-bbox="582 1238 1390 1688"> <tr> <td>předseda</td> <td>Karel Sobotka</td> </tr> <tr> <td>místopředseda</td> <td>Miloslav Nuc (nár. soc.)</td> </tr> <tr> <td>členové:</td> <td>Josef Wepper</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Karel Šlaj</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Josef Mikoláš (nár. soc.)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Karel Blecha</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Alois Zeman</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Josef Danda</td> </tr> <tr> <td></td> <td>arciděkan Václav Macoun</td> </tr> <tr> <td></td> <td>František Vohradský</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Václav Bohuslav</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Vilém Rambousek</td> </tr> </table> <p>Od 15. listopadu předsedal komisi Jaroslav Student.</p>	předseda	Karel Sobotka	místopředseda	Miloslav Nuc (nár. soc.)	členové:	Josef Wepper		Karel Šlaj		Josef Mikoláš (nár. soc.)		Karel Blecha		Alois Zeman		Josef Danda		arciděkan Václav Macoun		František Vohradský		Václav Bohuslav		Vilém Rambousek
předseda	Karel Sobotka																								
místopředseda	Miloslav Nuc (nár. soc.)																								
členové:	Josef Wepper																								
	Karel Šlaj																								
	Josef Mikoláš (nár. soc.)																								
	Karel Blecha																								
	Alois Zeman																								
	Josef Danda																								
	arciděkan Václav Macoun																								
	František Vohradský																								
	Václav Bohuslav																								
	Vilém Rambousek																								

<p>Neuspokojivá situace ve školství</p>	<p>Měsíc po zahájení prvního poválečného školního roku navštěvovalo chomutovské školy asi dva tisíce žáků. Byl kritický nedostatek pedagogů, kteří museli být do Chomutova „přikazováni“ z vnitrozemí, a pro které zde chybělo ubytování, takže někteří učitelé byli nuceni bydlet ve školních kabinetech a přespávat na stolech.</p>
<p>Počátky městské knihovny</p>	<p>18. října přijala MSK do městských služeb nového knihovníka – Stanislava Augustu z Pelhřimova. 28. listopadu pak byla ustanovena čtyřčlenná knihovní rada, jež rozhodla o přijetí knihovnice Evy Jemelkové z Hradce Králové.</p>
<p>Obnovení trhů</p>	<p>26. října rozhodla MSK o obnovení pravidelných trhů. Pro trhy na nádobí bylo vyhrazeno Husovo náměstí, pro trhy na zeleninu Starý dvůr a pro prodej másla Revoluční ulice. Později se trhy opět konaly i na náměstí 1. máje.</p>
<p>Říjnové manifestace Znárodnění městské plynárny a elektrárny</p>	<p>Ve čtvrtek 25. a v neděli 28. října se na Masarykově náměstí odehrály dvě mohutné manifestace: k vydání znárodnovacích dekretů, které prezident Edvard Beneš podepsal 24. října., a ke státnímu svátku Československé republiky</p> <p>V rámci znárodnění energetických podniků přišel Chomutov o plynárnu a elektrárnu, které město koupilo v roce 1920. Národním podnikům z resortu energetiky byly předány v následujícím roce.</p>

<p>Situace ve zdravotnictví</p>	<p>Podle situační zprávy z 31. října byly v chomutovské nemocnici zřízeny dva primariáty (chirurgie a interna) a čtyři ordinariáty (ušní, krční a nosní, gynekologický, pro pohlavní choroby a oční). První dva uvedené ordinariáty byly proměněny na primariáty rozhodnutím okresní správní komise z 29. listopadu. Všech 500 lůžek nemocnice bylo plně obsazeno, z toho 200 vojáky Rudé armády. Kromě personálu nemocnice (10 mužů a 58 žen, z nichž část tvořily sestry z kongregace sv. Kříže) vykonávalo v Chomutově praxi dalších deset lékařů.</p> <p>V provozu byl dále okresní starobinec (v Puškinově ulici, č.p. 403) se 115 chovanci a dětský domov s 28 dětmi. Sirotčinec (č.p. 785 ve Školní ulici) byl obsazen Rudou armádou.</p> <p>Z 98 případů evidovaných infekčních nemocí tvořily téměř polovinu (47 případů) pohlavní choroby, většinou kapavka.</p>
<p>Bezpečnostní situace na Chomutovsku</p>	<p>V situačních zprávách stanic Sboru národní bezpečnosti z Chomutova i dalších obcí okresu z podzimních měsíců se často objevuje hlášení o krádežích majetku, kterou páchaly „<i>osoby, oblečené do ruských uniform</i>“ a zvýšeném počtu případů ilegálního přecházení hranic v obou směrech, jehož se dopouštělo německé obyvatelstvo.¹²</p>
<p>Další zvýšení zaměstnanců</p> <p>Konkurs na ředitele městské hudební školy</p>	<p>8. listopadu rozhodla MSK o přijetí dalších jedenadvaceti nových úředníků do služeb městské úřadu, ustanovila výbor pro dozor nad hospodářstvím městské hudební školy a vypsala konkurs na nového ředitele této školy (první ředitel chomutovské městské hudební školy, profesor Pospíšil, byl v říjnu, krátce po jejím založení, propuštěn). Novým ředitelem stal Josef Řáha.</p>

<p>Oddíl ledního hokeje</p>	<p>V pátek 9. listopadu se konala ustavující schůze chomutovského oddílu ledního hokeje.</p>
<p>Telefonní seznam</p>	<p>Inzertní a reklamní kancelář „PROPAGA“ vydala první poválečný (a první český) „Telefonní seznam města Chomutova“ (s platností od čtvrtka 15. listopadu). Obsahoval několik stovek telefonních čísel úřadů i soukromých osob z Chomutova i okolních vesnic – Bílence, Blatno, Brány, Březno, Droužkovice, Holenice, Kralupy u Chomutova, Nezabylice, Přečaply, Spořice, Střezov, Údlice, Vičice, Všehrady, které doprovázela celá řada inzerátů.</p>
<p>Další přijetí nových zaměstnanců MSK</p>	<p>28. listopadu se rozhodnutím MSK rozrostl městský úřad a městské podniky o dalších třiadvacet nových zaměstnanců.</p>
<p>Výhrady k práci bytového úřadu</p>	<p>V posledních dvou měsících roku 1945 se začaly množit výhrady k přidělování bytů a k práci bytového úřadu MSK. Podle vyjádření vedoucího bytového úřadu Miroslava Waletra na zasedání MSK 16. prosince <i>„otázka bytová jest úplně neřešitelná pro nedostatek bytů, vyhovujících nezákladnějším požadavkům hygieny a je nutno buď zastaviti příliv českého obyvatelstva nebo provést odsun Němců“</i>. Bytový úřad evidoval v té době na 2 200 žádostí o byty a v Chomutově žilo na 20 000 Němců, z nichž asi třetina žádala o udělení československého občanství. Na městském úřadu a v městských podnicích bylo zaměstnáno několik desítek Němců.</p>
<p>Rezignace člena MSK</p>	<p>28. prosince rezignoval na členství v MSK z důvodů pracovního zaneprázdnění ve svém obchodě Karel Fuka.</p>

Poznámky

¹ J. Čermák, *Chomutov v čase válečném*, Nástup 6. - 14. 4. 1995.

² Z. Vališ, Pracovní a zajatecké tábory na Chomutovsku, PPŽ 16, 1984, s. 102-103.

³ Z. Vališ, *Letecké útoky a nálety anglo-amerického letectva na území okresu Chomutov za 2. světové války*, PPŽ 13, 1981, s. 91-96.

⁴ Zpráva národního výboru v Chomutově Česká národní radě v Praze z 13. května 1945 (přiložena ke knize zápisů MSK Chomutov z roku 1945 (SOkA Kadaň, fond MěstNV Chomutov). Dále viz zápisy z 17. – 20. května 1945.

⁵ Tamtéž.

⁶ Protokoly č. 1 a 2 o úpravě tzv. „Revolučního národního výboru“ ze dne 19. května 1945 – tamtéž.

⁷ SOkA Kadaň, fond Okresní národní výbor Chomutov, karton č. 541.

⁸ Tomáš STANĚK, *Persekuce tzv. státně nespolehlivého obyvatelstva v českých zemích v květnu-sprnu 1945*, Praha 1996; TÝŽ, *Tábory v českých zemích 1945-1948*, Šenov u Ostravy 1996.

⁹ *Das Konzentrationslager auf dem Gelände der Komotauer Glashütte*, in. Komotauer Jahrbuch 1996, Nürnberg 1996, s. 75-86.

¹⁰ Die Tragödie auf dem Jahnspielplatz in Komotau am 9. Juni 1945 und der Todesmarsch nach Maltheuern, Komotauer Jahrbuch 1996, Nürnberg 1996, s. 45-47, 49-75. Původní znění vyhlášky otištěno tamtéž, s. 47. SOkA Kadaň, fond Okresní národní výbor Chomutov, karton č. 1.

¹¹ SOkA Kadaň, fond Okresní národní výbor Chomutov, karton č. 350.

¹² SOkA Kadaň, fond Okresní národní výbor Chomutov, karton č. 1.

Kronika města Chomutova
1945
(dodatečný zápis)

Z archivních pramenů a odborné literatury sestavil v roce 2006 Petr Rak.